

Õiguskantsler

Teie 16.10.2018 nr

Meie 22.11.2018 nr 6-1/181484/1805083

Õpetaja lähtetoetus

Lugupeetud avaldaja

Soovisite hinnangut, kas lähtetoetuse ettenägemine ka Tallinna ja Tartu õpetajatele alates 2018. aasta 1. veebruarist tekitab põhjendamatult ebavõrdset kohtlemist. Peate ebaõiglaseks, et Tallinna või Tartu üliõpilasest õpetaja, kes lõpetas nominaalajaga õpingud 2017. aasta kevadel, jääb toetusest ilma.

Mõistan, et olukord tundub ebaõiglane. Paraku ei ole alust väita, et seadus on põhiseadusvastane. Toetusesaajate ringi laiendamisel on alati neid, kellel kahjuks ei teki õigust tagantjärele toetust taotleda. Kas mingis ulatuses soodustusi anda ka tagasiulatuvalt, on Riigikogu otsustada.

Alates 2018. aasta 1. veebruarist on õigus õpetaja lähtetoetust taotleda ka Tallinnas või Tartus töötaval õpetajal, kui ta:

- a) asus 18 kuu jooksul pärast kõrghariduse tasemel toimuva õpetajakoolituse lõpetamist esmakordselt tööle kooli õpetajana või
- b) asus esmakordselt õpetajana tööle õpetajakoolituse või sellele vahetult eelnenud bakalaureuseõppe käigus, tingimusel et bakalaureuseõppe lõpetamise ja õpetajakoolituse alustamise vahele jäi vähem kui üks aasta, kuid hiljemalt neli kuud pärast kõrghariduse tasemel toimuva õpetajakoolituse lõpetamist (PGS [§ 77 lg 2 p 1](#)).

Lähtetoetuse taotlus tuleb esitada nelja kuu jooksul pärast õpetaja lähtetoetuse saamise õiguse tekkimist (haridus- ja teadusministri määrus nr 5 „Õpetaja ja tugispetsialisti lähtetoetuse taotlemise, maksmise ja tagasinõudmise kord“ [§ 2 lg 1](#)). Lähtetoetuse saamise õigus tekib pärast õpetajana tööle asumist või pärast õpingute lõpetamist seaduses sätestatud tingimuste kohaselt.

Kuni 2018. aasta 31. jaanuarini ei olnud Tallinnas või Tartus tööle asunud õpetajatel õigust lähtetoetust saada. Niisuguse ebavõrdse kohtlemise eesmärk oli soodustada õpetajana töötamist väljaspool Tallinna ja Tartut. Sellise tingimuse kehtestamise või kehtetuks tunnistamise puhul on tegemist poliitilise valikuga, mis jääb Eesti Vabariigi põhiseaduse raamesse.

Piirangu kaotamisel ei kehtestanud Riigikogu rakendussätet, mis annaks tagasiulatuvalt lähtetoetuse saamise õiguse ka neile Tallinna või Tartu õpetajatele, kes asusid tööle õpetajakoolituse ajal ja lõpetasid õpingud rohkem kui neli kuud enne muudatuse jõustumist. Ka see on põhiseaduse raamesse jääv poliitiline valik. Siinjuures tuleb arvestada, et vastava

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

rakendussätte kehtestamisel tekiks samasugune küsimus nende õpetajate kohta, kes jääksid ikkagi rakendussätte ajalisest mõjualast välja.

Tuleb veel tähele panna, et pärast õpetajakoolituse lõpetamist tööle asunud õpetaja peab toetusetaotluse esitama hiljemalt neli kuud pärast toetuse saamise õiguse tekkimist. Kui näiteks õpetaja asus esmakordselt tööle Tallinnas või Tartus 2017. aasta augustis, siis ei olnud ka temal õigust lähtetoetust saada.

Kirjutasite, et lõpetasite õpingud nominaalajaga ja tõite võrdluseks üliõpilased, kes ei lõpetanud õpinguid nominaalajaga. Riigikogu ei ole pidanud vajalikuks kehtestada lähtetoetuse saamise tingimuseks õpingute nominaalajaga lõpetamist. Kui see olekski toetuse saamise tingimus, tekiks ka siin küsimus, kui pikaks ajaks kehtestada rakendussätte tagasiulatuv mõju.

Loodan, et selgitusest on olukorra mõistmisel abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise